

SOKFÉLE.

XV szám Béts. Junius 22-dikén. 1832

Egyszerűség, Életböltesség.

A' vidámságnak jó kedvnek egyik fő forrása az *Egyszerűség*. A' boldogságra vezető útnak is egyszerűnek, egyenesnek kell lenni; kerengő, mesterséges, tsavargó útakon tsak kerülgetjük azt, 's többnyire hát-tal vagyunk felé. „Kit lehet boldognak nevezni?“ ezt kérdik egykor *Helvetiustól*. „Egy olyan *fiatal, egészséges, és kellemetes* embert, felele, ki *egy* milliommig nem szorúl ki házából.“ Mitsoda? egy milliom birtokosa? *fiatal?* 's mégis *egészséges és kellemetes!* régen lehetett az! A' kinek ma már fiatal korában is van egy milliomja, házi orvost és seborvost is tart az. — De minék ha *egészséges?* — Hertzeg Kaunitz-nak egykor a háborús világban nagyon meggyűlvén a' baja éjjel nappal szüntelen dolgozott 's két három óránál többet ritkán aludt. Mária Theresia féltette, hogy megbetegszik a' sok munka terhe alatt, 's igen gyakran küldözte hozzá udvari orvosait. Kérdi egyszer a' Tsászárné tőle: hogy van Édes Kaunitzom az *egészségére* nézve? „Nem volna nekem semmi bajom Fels. Aszszonyom, felele, tsak hogy ezek az Orvosok soha sem hagynak az embernek békét. Hogy férne hát öszve az *egészség és az orvos?* Továbbá: *kellemetes?* A' ki egy millióval bír, annak minden gondja 's mozdulatja oda megy ki, hogy többre speculál (vagy, hogy mi módon vesztessen el a' könnyen nyert örökséget minél előbb); ha látja, hogy eszközül használhat tégedet tzélja elérésére, akkor milliommájához alkalmaztatott gögje mellett is, mutat nyájas ortzát. *Kellemetes*, mert te kellesz neki: de menj tsak más végből hozzá audientziára,

Toldalék a' M. Kurishoz.

vagy éppen segedelmét kérni valamire; — — *altra cosa!* már a' más! Soha se kérdezzünk hát illyes valamit Helvetiustól — a' ki sem magával sem sém-mivel a' világon megelégedve soha sem volt. — Másképp felelt erre Reifenstein: „boldog, úgy mond, a' szegény független ember, kit nem epeszt senki világi szerent-séjének irigylése, 's így nyitja meg szívében a' vidám-ság kiapadhatatlan forrását.“

Boldog a' ki nem vágy sokra

Nem irigykedik másokra

Kik gazdagok; mert rámehet

Hogy mindég vig kedvel lehet.

Socratest, szegénysége, üldöztetése, 's házsártos Xantippe társa szakadatlan tsör pöre mellett is, vidám-ság 's megelégedés élteti; a' még szegényebb Epictet ellopott vas lámpája helyett tserepet vesz, melly a' tolvajt többé ne ingerelje: Regulus pedig hivatali successorért könyörög a' tanátsnak, hogy halála után, nagy falusi jószágot bíró háznépe inségre ne jusson. — Jaj de! az ezerféle szokások be meszszi-re eltérítettek bennünket a' természet egyenes útjáról, melly tsak egyszerűséget, mesterkéletlen életmódot parantsol. . . . Az Ekkle'siák kezdetében szokásban volt két deszkadarab öszveverése (millyen most a' Nagyhétkori kerepelés), több embert gyűjte a' templomba, mint most az Erfurti 275 mázsás harang menydörgő mormogása. —

A' természet kevéssel megelégszik. A' ditső Confuc tsupa riskása 's víz mellett érte el késő öregségét. A' négy első Kalifák a' milliókra terjedő Civillistákról semmit sem tudtak. *Omár* datolyával (égyiptomi szilvával) 's árpa kenyérrel élt, vizet ivott, közönséges foszlányban predikált, 's egy reggel a' Medinai templom előtt alvó koldusok közt találták szenderegve. Mennyire eltávoztak ezektől buja unokáik a' Damas-

kusi, Kairói, Bagdádi Seirailokban! — Minden nevezetes férjfiat a' régi 's új világnak egyszerűen éltek. *IV Henrik* tiszmáját 's purutzkáját megfoltoztatta. — *Péter* Czár gyapjú kaptzát 's mátróz-sarut viselt. — *II Fridrik* avult kalapban, kopott kaputban, neki veresedett tiszmákban, valamint *II József* is igen egyszerű öltözetekben hintették a' világosság tenyésző magvait Európában. — Fridriknek az ajándéka is rendszeren egy közönséges pikszis volt ezen felülirással: „l'amitié augmente le prix“ (a' barátság emeli a' betségét). Péter, minthogy sokszor hívták komának, egy aranyat 's egy tsókot szokott adni. — *Washington* úgy élt mint egy Cincinnátus Montvernonjában. Ez a' nagy ember innepi módon kotsizott ugyan fel a' nemzeti gyűlésbe, midőn *Adams*-nak Praesidensi székét átaladta; de gyalog ment haza a' néptsoport közzé elegyedve. — *Moreau* szokott kék kaputjában a' sokaság közzé állva hallgatta Münchenben, midőn a' város az ő tiszteletére muzsikai concertet adott.

A' konyha diákság *).

A' mit most mi konyha diákságnak nevezünk, az a' Reformatio ideiben Latinum Hegingensenek nevezetett. Ezen elnevezés eredetét Melanchton így beszéli:

Midőn a' Costnizti Ország Gyűlésen Miksa Tsászár előtt a' Frantzia követ igen szép diák beszédet tartott, a' Tsászár fia Fülep a' Szász Választó Fejedelemnek ezt mondá: Friderice! hic vir est eloquens! —

Gróf Hohenzollern pedig menydörgő szóval a' követhoz igy szólt: Domine Legate, vos debetis iterum venire post carnis privium! —

*) Diák eredetére nézve talám még jobb, mint Deák. Az Olaszországból hazánkba hívatott ifjú papok, vagy Diaconusok tanították nemzetünket a' Diák nyelvre.

Fülep e' szörnyű ordításra, 's e' szörnyű diákságra megharagudván gunyolólág azt kérdi a' Szász Fejedelemtől: Quale hoc est Latinum? Ez a' feleletet a' Württembergi Cancellariusra Lamperterus Gergelyre hagyta, ki a' Fejedelmekhez fordulván így válaszolt: Vos Principes scitote, hoc Latinum esse Hegingense.

Erre Fülep: Ubi hoc discitur? A' Cancellarius: Oppidum est hujus Comitis Hegingen (Hechingen Sváb Országban) ubi lineae telae horridissimae texuntur, ibi et hoc Comitis Latinum textum est. — Hechingenben, melly Gróf Hohenzollern birtoka volt, készült a' legdurvább vászon, Lamperterus tehát azt vélte, hogy ott szövetett a' Gróf szörnyű diáksága is.

Ily diákságon készült a' Frankfurti Minerva szerint Londonban nem rég a' tulhaladatlan Weber hangszerző sirirása: Hic jacet Carolus Maria Freyherr (sic!) von (!) Weber nuper praefectus musicorum sacelli regii apud regem Saxonum, natus Entin inter Saxones (Holsatónak kellene lenni)..... mortuus ..... aetatis suae anno quadrages.

Milly Poesis, milly diákság, 's milly Geographiai tudomány! — Milly különség ez, 's Newton sirirása közt, melly következő:

Isacus Newtonus. Immortalem testantur Tempus,
Natura, Coelum, mortalem hoc marmor fatetur.

'S Hunyady Mátyásé közt:

Corvini brevis haec urna est, quem magna fatentur
Facta fuisse Deum, fata fuisse hominem.

Magyarúl.

E' kis hant Mátyást fedí, kit nagy tettei vallnak
Isteninek, 's nyugvó hamvai emberinek.

H. M.

A' G y ö n g y ö k.

Aszszonyaink szeretik a' gyöngyöket; talán kedvesen veendik, ha néhány sort irok rólok. Igen ritkán találni két egymáshoz hasonló gyöngyöt egy kagylóban. És ha ez az eset előadja magát, akkor betse igen nagy. Ezen okból betsülhették 200,000 darab aranyra Cleopatra Királyné gyöngyeit. Azon gyöngyök, melyek egy köszirthez ragaszkodott kagylóban talátnak sokkal nagyobbak, 's szebbek, mint azok melyek a' fővényen vagy az iszap közt hevernek. Ha a' gyöngy igen sokáig marad a' kagylóban elveszti fényét 's meg-rántzosúl. Talátnak Ásiában, Amerikában, Saxoniában, 's Scotziában. Lassanként nőnek mint a' tyukban a' tojás. Közönséges ára ez:

Egy gyöngy melly	1	gránt nyom	1	Tallér.
—	—	2	—	4
—	—	3	—	9
—	—	1 karátot	—	16
—	—	1½	—	36
—	—	2	—	64
—	—	5	—	400
—	—	8	—	1024

A' B o r.

Egy napkeleti rege szerint.

A' szőlőfej a' legkedvesb gyümölts, de egész esztendő által el nem lehet tartani, jóllehet sokan télen vagy tavaszkor is vágyódnak utánna. Azért Dschemschid (első Persa Király) azt parantsolá, hogy a' nedve sajtoltassék - ki, 's hozassék mindennap elibe, hogy láthatná a' természetét. Meg is vizsgálta míg keserű nem lett, akkor azt vélte, hogy méreg, bédugatta az edényt, 's félre tetette. Egyszer leányi közül a' legszebbik igen nagy főfájást kapott, tovább nem akar-

ván tünni elhatározta, hogy véget vet életének, előveszi tehát a' méregnek vélt bort, 's iszik, a' mire jó kedve lett, 's főfájása szünni kezdett, — iszik még egyszer 's elalszik. Minthogy már több napok óta nem jött álom szemeire, most csak egy éj, 's egy nap után ébredt-fel a' legjobb egészséggel. Ezt meghallja Dschemschid, örvend, 's azt rendeli, hogy közönséges itala legyen ezentúl a' bor, 's mivel sok beteg vissza nyerte általa egészségét Királyi gyógyszernek neveztetett.

Diplomaticai Nevezetességek.

1664 Frantzia Országban Spanyol követnek Aubusson György Ambruni Érsek neveztetett ki, és Mádridda rendeltetésének helyére Brüssselfelé akart menni, mivel azt vélte, hogy Belgium határos Spanyol Országgal.

Midőn Parisban a' Lengyel Követek az Anjoui Hertzegnek (3-dik Henrik) hírül vitték, hogy Lengyel Királynak választatott, csak egy volt az Udvarban, ki diákul felelhetett nekik, és ez az egy — Retz Marschall felesége volt.

1693 a' Marokkói Tsászár így szóllott Gróf St. Olonhoz: Én az Ur Királyja XIV-dik Lajos iránt való tiszteletemet, 's barátságomat jobban ki nem mutathatom, mint ha kérem az Istent, hogy térítse-meg, 's tegye Muhamedánussá.

A' zöld szín dítsérete.

Minden szín közt csak a' Zöldel
Tartok, melly a' lombon zöldell,
Ha szűz Flórának innepi
Köntöse a' berkest lepi.

A' szép tavasz is az Esti
 Hajnalon zöld színre festi
 A' friss harmattal belepett
 Kedves szagú selyem Gyepet.

A' kelet hajnalán nyomon
 Zöld szín habzik hant padomon;
 Zöld a' Tavasz ábrázatja
 Zöld Lugasom böltozatja.

Leg előbbször minden plánta
 Kelyhére szép zöld színt hányt a'
 Flóra keze, 's tsak zöldellő
 Héjból bú a' virág elő.

Zöld gyólts fedi a' berkeket
 Tarkító virág kebleket,
 Míg Flóra őket zöld hantja
 Alól elő nem pattantja,

A' zordon tél zuzmarázza
 A' báj Rósának lerrázza
 Bimbóit, 's le hullnak velek
 Együtt hervadott kebelek.

Lám a' kékültt Ibolyának
 Leveli el sáppadának:
 Nézzd színen kapó; hijába'!
 Nints már ék a' violába'. —

Lássd a' sok hamisan színlett
 Piros Artzból mennyi kín lett;
 's Milly' sok ortza ha le kopott
 A' mit Béts mázzából lopott.

De föld fagy - keblét a' Téli
 Zöld, hervadozva nem féli;
 'S Éjszaknak lankasztó tele
 Haván is zöldell levele.

Nézzd! zöld borostyán öleli
 A' Hős sebhelyekkel teli
 Homlokát, Szent érdem jegyül,
 Mellyre a' Hálá könnye gyül.

A' Hívek a' Hír óltára
 Előtt a' Dallos hajára, —
 Kinek kedvel zeng éneke, —
 Nem de Zöld babért kötnek e' ?

Nem zöld e' a' Sz. Mirtus Ág?
 Mellynek enyhe az Ifjúság
 Ró'sáin a' hív szerelem
 Báj- tsókjait közli velem.

A' Hamv-vedrek bús rezibe
 Zártt port kupreszsz fedezi be;
 'S a' Sirt zöld lombokkal teli
 Füzött gyász ákátz tiszteli.

Te hát szép zöld Szín! a' kin nem
 Fog ki más szín, Te légy Szíⁿem,
 Te ölelj hogy ha szeretnek,
 Légy jele a' tiszteletnek.

Ha múltom kell e' kedvellő
 Világból, Kupreszsz 's zöldellő
 Füz tsókolja sírom felett
 A' lanyházó esti szelet.

Rejtett szó.

T. L.

Két tagomat malmokba keressd; hasznát veszik ottan.
 Főm nélkül város 's vármegye névre találsz.
 A' végsőm nélkül Magyaroknak Nádora voltam,
 Főtlen 's vissza felé néha esem lefelé.
 A' molnárt kéred, öntsön fel rám, de az aszszonyt
 Megszóllod ha reám, bú-feledésre, felönt.

Megfejtés: a' 14-dik Szám. Csapó.

Az ostor sugárát vagy sudarát *tsapónak* is nevezik.